

Internationella kvinnodagen (8 mars) i vänsterpress 2018

Inför 8 mars så brukar vänsterpressen ta upp aktuella kvinnofrågor. Nedan har vi samlat exempel på detta ur årets skörd.

Se även: [Tidskriften *Fjärde internationalen om kvinnofrågan*](#) (artikelsamling), samt [Vänsterpress om kvinnofrågan i mars 2015](#).

Martin Fahlgren 8/3 2018

Innehåll

Flamman	1
<i>Arbetarkvinnornas livspussel måste bli föremål för reformer</i>	1
<i>Abortfrågan fortfarande kontroversiell</i>	2
Internationalen	3
<i>Spanien: Feministisk storstrejk 8 mars</i>	3
<i>Gudrun Sjödén bekänner färg</i>	5
Offensiv	6
<i>Fortsatt kamp krävs efter #metoo</i>	6
<i>8 mars med sikte mot Ja när Irland röstar om abort</i>	7
<i>Kapitalismen förtrycker kvinnor – kämpa för socialism</i>	9
Proletären	13
<i>"Nolltolerans mot sexuella trakasserier!"</i>	13
<i>"Vi butiksanställda måste skrika lite högre"</i>	14
<i>Vi tar oss friheten att befria oss själva</i>	16
Revolution	17
<i>Kvinnor och kampen för socialism</i>	17
<i>Krossa kapitalismen! Krossa kvinnoförtrycket!</i>	27

Flamman

Arbetarkvinnornas livspussel måste bli föremål för reformer

Judith Kiros

Flamman 8/3 2018

Livspusslet ska lösas för några få. Låga löner ingår aldrig i beskrivningen av nämnda pussel. Judith Kiros om klassperspektivet i jämställdhetspolitiken.

För mig har det blivit lite av en tradition att, runt den åttonde mars, dels tänka på den internationella kvinnodagens rötter i arbetarrörelsen, och dels att fundera kring hur dagens arbetarrörelse förhåller sig till kvinnor och kvinnodominerade yrken. Men i år ser det lite annorlunda ut. I måndags släppte Katalys sin rapport om RUT-avdraget – och med grund i den tvingas man tänka lite annorlunda. Typ: hur ser klassperspektivet ut i jämställdhetspolitiken? Finns det ens? Svaret är ganska nedslående.

I rapporten "[Vilka är 'vi' i jämställdhetspolitiken?](#)", skriven av Birgitta Jonasson och Linda Lane, ifrågasätts hur jämställdhetspolitiken formuleras och varför den ser ut som den gör. Författarna lyfter dels fram hur och vilka som använder sig av RUT i dag – vita svenska kvinnor med hög inkomst – och undersöker vad det säger om den samtida blicken på patriarkatet som förtryckande system. Kort sagt har vi gått från kollektiva till individuella lösningar; kvinnorna i medelklassen får som uppgift i hemmet att frigöra sin tid genom att anställa en kvinna ur arbetarklassen som kan utföra hushållsarbetet. I grunden ifrågasätts varken den ojämlika fördelningen av uppgifter i hemmet eller synen på lönearbete, utan man anpassar sig till en norm som förblir osynlig och outforskad.

Som man också påpekar i rapporten är systemet inte nytt, utan är på många sätt klassiskt – en rik kvinna anställer hembiträde för att få lite mer självständighet i hemmet. Men det som är särskilt intressant med rapporten är just det faktum att RUT-avdraget har misslyckats med nästan allt dess anhängare påstod att den skulle kunna lösa. Ett exempel är snacket om att RUT skulle underlätta för invandrade kvinnor att komma i arbete – det är bara snack. Invandrade kvinnor, visar det sig, saknar de sociala nätverk och kontakter som gör att de kan starta företag som också anställs av folk som nyttjar RUT-avdraget. Alltså: om ingen känner till dig kommer de inte att anställa dig, RUT eller ej.

Men det som blir särskilt framträdande är just vart "vi:et" i jämställdhetspolitiken har hamnat. När individuella lösningar centreras så centreras också just vita kvinnor ur medel- eller överklassen som är födda i Sverige. Vad vi behöver är jämställdhetspolitiska lösningar som söker kollektiva lösningar på kollektiva problem – inte som slösar pengar på att lösa en liten grupp "livspussel". En början kan vara att jobba mot en någorlunda jämställd arbetsmarknad – exempelvis genom rätt till heltid.

LO, som i samband med 8 mars varje år släpper sin "[Jämställdhetsbarometer](#)" konstaterar detsamma. Det behövs en klassmedveten jämställdhetspolitik. Bara fyra av tio arbetarkvinnor har en fast anställning på heltid – den vanligaste orsaken till det är att det inte ens finns tjänster på heltid att söka. Deltid är norm inom de kvinnligt dominerande arbetaryrkena. LO dundrar på om att politiken måste göra heltid till norm, men kanske är det så att tiden som ses som heltid måste förkortas. Arbetarkvinnor sliter redan i dag ut sina kroppar långt innan pensionen.

Rätt till heltid *och* en minskning av normalarbetstiden till sex timmars arbetsdag, kombinerat med ett avskaffande av den förhatliga anställningsformen "allmän visstid" är konkreta och fullt genomförbara förslag som skulle underlätta för en majoritet av arbetarna inom de kvinnodominerade LO-yrkena. Detta skulle dessutom kunna bekostas av de pengar som i dag går rätt ner i fickorna på de familjer som redan har en massa pengar i form av RUT-bidrag.

Abortfrågan fortfarande kontroversiell

Jonas Elvander

Flamman 8/3 2018

Frågan om abort har blivit en politisk stridsfråga på allt fler håll i Europa de senaste åren. Medan utvecklingen går bakåt på vissa håll sker snabba framsteg på andra.

I söndags marscherade omkring 2 000 kvinnor genom Polens huvudstad Warszawa i protest mot landets hårda abortlagar. Det var den 19:e upplagan av den så kallade ”Manifa”-marschen till stöd för kvinnors rättigheter, inklusive oinskränkt rätt till abort. Polen har bland Europas hårdaste abortlagar men de senaste åren har landets regering ändå gått till offensiv mot de få undantag som fortfarande gör det möjligt att göra laglig abort.

Det är en del av generell utveckling som har gjort abort till en politisk huvudfråga där en allt tydligare skillnad syns mellan väst- och östeuropeiska länder, men där kvinnors rätt att bestämma ifrågasätts allt oftare. Till och med i västeuropeiska länder där flest antal aborter är som störst, som i Frankrike och Storbritannien, har förslag på att inskränka rätten lagts de senaste åren.

Nedåtgående trend

Enligt uppgifter från EU:s statistikbyrå Eurostat minskar antalet aborter i över hälften av EU:s medlemsländer. Enligt statistiken som är baserad på en jämförelse mellan antalet aborter och antalet kvinnor i fertil ålder i varje land är denna trend tydligast i Östeuropa. I länder som Estland och Slovakien har antalet aborter nästan halverats de senaste tio åren och även i västeuropeiska länder som Portugal, som avkriminaliserade aborter 2007, och Spanien sjunker antalet. Spanien har bland annat kritiserats av den ideella läkarorganisationen Médecins du Monde för att inte erbjuda ungdomar tillräcklig undervisning om reproduktiv hälsa. I länder som Luxemburg, Sverige och Belgien är trenden i stället stigande. Ett annat land där antalet ansökningar om aborter ökar är Polen.

De senaste tio åren har antalet legala aborter i Polen ökat från 225 fall 2005 till 1 044 fall 2015. Detta trots att den sittande regeringen har försökt skärpa de redan strikta lagarna sedan den kom till makten för två och ett halvt år sedan. Efter ett misslyckat försök att införa ett totalförbud mot abort 2016 lade den konservativa regeringen fram ett nytt förslag på skärpta regler i januari. Enligt det nya förslaget ska aborter förbjudas även i de undantagsfall som i dag är tillåtna, såsom när fostret lider av permanenta skador. Polens parlament röstade i januari även ned ett förslag om att liberalisera lagarna som i dag endast gör det tillåtet för kvinnor vars hälsa eller liv är i fara eller då graviditeten är ett resultat av incest eller våldtäkt. Av de 1 100 aborter som utfördes 2016 beräknas 1 042 ha varit för att fostret lider av icke-behandlingsbara skador.

Men trots regeringspartiet PiS offensiv saknar politiken brett stöd bland polska väljare. Enligt en opinionsundersökning är bara elva procent av polackerna för regeringens abortpolitik. 46,5 procent vill i stället ha mer liberala abortlagar och de kraftiga protesterna 2016 har gett upphov till en ny rörelse som kämpar för kvinnors reproduktiva rättigheter.

Totalförbud på Malta

Ett annat europeiskt land som har kritiserats för sina abortlagar är Malta. Nyligen skrev människorätts-kommissionären för Europeiska Rådet Nils Muižnieks en debattartikel i dagstidningen Times of Malta i vilken han gick till hård kritik mot landets abortlagar. På Malta råder i princip totalförbud mot abort även om flera kontraktiva läkemedel är tillåtna, inklusive flera som i praktiken har abortiva egenskaper. Enligt Muižnieks märker Malta ut sig i Europa i den bemärkelsen att frågan om abort knappt alls diskuteras offentligt. Sexualundervisning och informationskampanjer om reproduktiv hälsa lyser i regel med sin frånvaro och inget ekonomiskt stöd ges för att underlätta saken. En person som utför en abort eller en

kvinnor som utför abort på sig själv riskerar mellan 18 månaders och tre års fängelse. 1981 ströks en paragraf ur lagen som gjorde det möjligt att utföra abort om kvinnans liv är i fara. Resultatet är, som i andra länder med hårda abortlagar, att många kvinnor spenderar höga belopp på att göra abort utomlands. I de fall då de inte har råd gör många i stället illegala aborter med stora risker för sin egen hälsa. Precis som i Polen finns ett stort mörkertal för kvinnor som gör illegala aborter.

Folkomröstning på Irland

Ett land med traditionellt hårda abortlagar som dock går i en annan riktning är Irland. I januari meddelade regeringen att man kommer att utlysa en folkomröstning om huruvida förbudet mot abort som är inskrivet i landets grundlag ska lyftas eller inte. Efter flera år av återkommande politisk mobilisering och manifestationer, samt medialt uppmärksammade fall då kvinnor avlidit till följd av oönskade födlsor, har opinionen i abortfrågan svängt i landet. Omkring 56 procent av irländarna säger sig i dag vara för att riva upp förbudet och tillåta oinskränkt rätt till abort fram till den tolfte graviditetsveckan. 29 procent är emot och 15 procent har inte bestämt sig.

En anledning är att den katolska kyrkans grepp om det irländska samhället har släppt de senaste årtiondena. Antalet som regelbundet går i kyrkan, där mycket av agitationen mot abort sker, har fallit från över 90 procent på 1970-talet till omkring 40 procent det senaste årtiondet. Det var också på 1970-talet som den irländska regeringen valde att skriva in abortförbudet i grundlagen i och med det så kallade åttonde tillägget, till stor del på grund av påtryckningar från katolska kyrkan. Som i andra länder är skillnaden också stor mellan generationer. Bland dem mellan 18 och 24 år är i dag 74 procent för att avskaffa förbudet medan 36 procent är för bland dem över 65 år.

Irlands regering skulle fastställa datumet för folkomröstningen i tisdags men ett domstolsbeslut gjorde att det sköts upp till senare denna vecka. Omröstningen väntas dock hållas i slutet av maj.

Internationalen

Spanien: Feministisk storstrejk 8 mars

Alex Fuentes

Internationalen 4/3 2018

- ▶ **Internationella kvinnodagen ska bli en riktig kampdag**
- ▶ **Utan kvinnor blir det svårt att få maskineriet att fungera**
- ▶ **Podemos och fack sluter upp bakom strejkkraven**

På sistone har en kämpande feministisk rörelse vuxit sig allt starkare i Spanien och gör sig nu redo att visa sina muskler på den internationella kvinnodagen. Detta är i sig inte särskilt revolutionerande, det intressanta emellertid är att feministerna på gräsrotsnivå har lyckats få med sig fackförbunden bakom kraven, liksom att delta i en storstrejk den 8 mars. Fackföreningarna UGT och CCOO åtar sig att verka för arbetsnedläggelser, om än i begränsad skala. Att även vänsterpartiet Unidos Podemos stöder och verkar för den feministiska rörelsens krav och generalstrejken är naturligtvis positivt.

Det är hundratals feministiska nätverk som ur ett underifrånperspektiv varit indragna i förberedelser för den omfattande kvinnostrejken. Man uppmanar till exempel mormödrar att inte hämta barnbarnen i skolan denna dag, kvinnliga arbetare att lägga ner verksamheten på sina arbetsplatser och kvinnliga studerande att inte gå till skolor och universitet. Syftet är att synliggöra allt arbete som kvinnor gör i vardagen, oavsett om det är lönearbete eller inte. Utan kvinnor blir det svårt att få maskineriet att fungera.

Sedan januari har olika feministiska nätverk runt om i Spanien samlats för att diskutera och

planera storstrejken. Man strävar efter att sporra en global feministisk rörelse som förra året kom till uttryck i 70 olika länder. Vågen av våldtäkt och mord mot kvinnor som ägt rum i landet under den senaste tiden har lett till att feminismen radikaliserats och blivit mer och mer breda. Höstens #MeToo-kampanj har ytterligare accentuerat detta.

Demonstration i Madrid 8 mars 2017.

Mäns våld mot kvinnor är bara toppen på ett isberg. I grunden handlar det om en genomgripande ojämlikhet som präglar det patriarkala kapitalistiska samhället. I maningen till storstrejken står att läsa: ”Vi är en mångsidig internationell rörelse som motsätter oss den patriarkala, rasistiska, kapitalistiska och miljömässiga förstörelsens ordning, och som föreslår andra sätt att leva och en radikalt annorlunda värld”. Det handlar med andra ord inte bara om punktvisa krav som en slags upprättelse för just kvinnor, utan om ett helt annat sätt att se på hur världen kan organiseras.

Den radikala feministiska rörelsen kommer att genomföra stormöten och informationsaktiviteter på arbetsplatserna redan dagen innan storstrejken. Prekära arbetsförhållanden ställer naturligtvis till det. Men man uppmanar därför: ”Om du arbetar som hemmafru, är papperslös eller anställd inom detaljhandeln och inte kan strejka den dagen kan du organisera aktiviteter för att sprida info om strejken”. Att fackförbunden UGT och CCOO stöder denna kampform och att även det syndikalistiska fackförbundet CNT sluter upp bakom storstrejken underlättar för många att lägga ner arbetet. ”Juntas Paramos. Juntas Avanzamos” – Tillsammans strejkar vi. Tillsammans går vi framåt – är slagorden.

Kvinnor uppmanas även att inte konsumera den 8 mars, att varken sälja eller handla varor, lyder budskapet. Att kvinnliga studenter deltar har dessutom en mer djupgående betydelse. Det härskande utbildningssystemet bidrar onekligen till att permanenta patriarkala strukturer: ”Vi vill strejka på skolor, högskolor och universitet eftersom utbildningssystemet på alla nivåer är det främsta utrymme för en socialisering där det nuvarande kapitalistiska och patriarkala systemet reproduceras och är långt ifrån social jämlikhet”.

Gudrun Sjödén bekänner färg

Emma Lundström

Internationalen 6/3 2018

- ▶ **Modeskaparen kommer ut som borgare**
- ▶ **Anser att fattigpensionärer får skylla sig själva**
- ▶ **"De har inte satsat på sitt yrke"**

Entreprenören, vd:n, miljonären och modeskaparen Gudrun Sjödén har kommit ut som riktig blåborgare i en intervju i Svenska Dagbladet. Kvinnan, vars kläder har kommit att förknippas med begreppet "kulturtant", tycker inte att det är konstigt att hon är borgare, när hon nu är företagare. Hon har röstat borgerligt sedan ungdomen.

Just detta faktum att hon är borgare kanske inte stör så värst många, särskilt som de flesta av de kulturtanter som har råd att handla hela sin garderob hos Gudrun Sjödén måste ha en rejäl lön, eller en lika rejäl pension, och troligtvis inte alls är så vänsterorienterade som folk i allmänhet verkar tro.

Det som borde störa desto fler är det faktum att Gudrun Sjödén i intervjun sparkar på lågavlönade kvinnor och fattigpensionärer. Hon – som inte tillåter kollektivavtal för sina anställda – anser att kvinnor med låga löner och pensioner har sig själva att skylla. De har helt enkelt valt att inte göra karriär. "De sitter ju där de gör eftersom de har valt något annat än att satsa på sitt yrke", säger designern till SvD.

Att kvinnorna inte har satsat på sitt yrke beror, enligt Gudrun Sjödén, på att de har varit "bekväma". Hon menar att det har "varit ett himla bullbakande under årens lopp", att det "har varit väldigt viktigt att man inte har sina barn på dagis för länge och att man inte är frånvarande som mamma".

Hon tror alltså på fullaste allvar att de kvinnor "som klagat på att de inte kommer någon vart och att de inte får högre lön eller någon vidare pension" har den situation de har för att de bakat bullar åt sina barn och hämtat tidigt på dagis. Att de har låga löner och dåliga pensioner för att de har tyckt att det varit "skönt" att gå hem klockan fyra. Det är helt barockt.

De allra flesta lågavlönade kvinnor och kvinnor med en pension som det knappt går att leva på jobbar många timmar i sträck, på obekväma arbetstider, med jobb som ingen annan vill göra, bara för att sedan få en pension som ingen annan vill ha. De gör inte detta för att de är bekväma av sig. De gör det för att de traditionella kvinnoyrkena inte värderas högt. De gör det för att de av en eller annan anledning inte har haft möjligheten att studera vidare, till exempel vid Konstfack, som Gudrun Sjödén själv fick göra en gång i tiden.

För vissa människor är det så enkelt. De privilegierade ser inte sina egna privilegier.

Gudrun Sjödén är ett bolag som har 350 anställda i sju länder och är Sveriges näst största modeexport, efter H&M. Vid årsskiftet 2016/2017 omsatte Gudrun Sjödén drygt en kvarts miljard kronor. Företaget har underleverantörer i bland annat Pakistan och Sri Lanka. Det är inte särskilt svårt att räkna ut att det i dessa länder sitter kvinnor och syr Gudrun Sjödéns plagg, kvinnor som enligt henne alltså inte har satsat tillräckligt på karriären. Kvinnor vars löner i hög grad bestäms av hur mycket vinst hon som ägare plockar ut. Kvinnor som troligen aldrig har bakat en bulle i sitt liv eller kunnat hämta tidigt på dagis.

Det enda rimliga för alla kulturtanter som lutar det minsta lilla åt vänster, ja, det enda rimliga för alla kvinnor som strävar efter en jämlik värld – en värld där en sömmerska inte tjänar en bråkdel av vad entreprenören hon gör slavgörat åt drar in på frukten av hennes arbete – är att bojkotta Gudrun Sjödén. Hennes låtsasetnokläder kan vi lämna åt de högertanter som inte har något problem med Gudrun Sjödén, vare sig det gäller bristen på kollektivavtal eller bristen på respekt för lågavlönade kvinnor och fattigpensionärer.

Offensiv

Fortsatt kamp krävs efter #metoo

Katja Raetz

Offensiv 7/3 2018

Under hösten 2017 spreds tusentals kommentarer och berättelser under #metoo i Sverige som visade på omfattningen av sexuella trakasserier och övergrepp. Det bekräftade också tidigare studier som *Slagen dam*, vilken utkom 2003 och visade att närmare hälften av alla kvinnor i Sverige åtminstone någon gång under sina liv hade blivit utsatta.

När *Slagen dam* kom ut 2003 förlöjligades och angreps den för att ”överdriva” problemet. Med #metoo blev det tydligt vilken mängd av sexistiska kränkningar som förekommer vardagligen och som kvinnor ständigt behöver förhålla sig till.

Särskilt de många arbetsplatsuppropen avslöjade hur sexuella trakasserier är normalt förekommande för många kvinnor. Framför allt gör osäkra anställningar och så kallade kontaktyrken, som vård och omsorg, handel och restaurang, att sexuella trakasserier är mer vanligt förekommande enligt LO-rapporten *Sjuk av jobbet*.

Inom arbetaryrken har 13 procent av alla kvinnor blivit utsatta för trakasserier från andra än chefer eller kollegor de senaste 2 månaderna enligt rapporten. När det gäller trakasserier från chefer eller kollegor drabbas kvinnor från arbetaryrken och tjänstemannasektorn ungefär lika mycket, cirka 3 procent de senaste 12 månaderna. Ett annat exempel är att sex av tio kvinnor som arbetar i bar eller servering har blivit fysiskt eller verbalt trakasserade enligt Hotell- och restaurangfacket.

Undersökningar och rapporter är viktiga, men behöver leda till aktiv handling. Det är arbetsgivarens skyldighet att skapa en god och säker arbetsmiljö. Samtidigt är det en facklig fråga att agera där det saknas. Det krävs att handlingsplaner finns på arbetsplatserna och skyddsombuden ska självklart bli involverade i utformningen.

Det krävs nolltolerans och praktiska handlingsplaner på arbetsplatserna. Skyddsombuden

behöver konkret stöd på arbetsplatserna för att kunna agera direkt. Anställda behöver känna trygghet i att kunna lämna om missförhållandena och veta vart de ska vända sig. Facket har en viktig roll att spela i att motverka tystheten på arbetsplatserna.

Frågan om god arbetsmiljö handlar också om att skapa trygga jobb med säkra anställningsformer och god löneutveckling. Även att arbeta deltid skapar otrygghet då en är beroende att få kunna hoppa in extra för att fylla på timmarna. Fyra av tio arbetarkvinnor arbetar deltid, oftast för att det saknas heltidstjänster, och 22 procent har tidsbegränsade anställningar. Att försvara LAS och strejkrätten är i slutändan även kopplat till #metoo då det har visat sig hur försämrade anställningstrygghet gör det svårare att kunna försvara sig mot övergrepp.

LO kräver nu tillsammans med andra internationella fack inom ILO en särskild ILO-konvention mot könsrelaterat våld på arbetsplatser. LO har även redan i höstas lagt en förhandlingsframställan mot Svenskt Näringsliv om att få bort de ”allra mest otrygga anställningar”. Otrygghet och sexuella trakasserier behöver vara en del i förhandlingarna om kollektivavtalen. Men facken behöver visa att de menar allvar med aktioner, demonstrationer och om nödvändigt gå ut i strejk.

Som första steg borde LO och TCO kampanja för och mobilisera till den internationella dagen den 8 mars. Att Svenskt Näringsliv är aggressiva mot facken och inte kommer att ge med sig lättvindigt när det gäller anställningstryggheten blev tydligt med utspelet om att vilja förhindra politiska samtal på arbetsplatserna. Det behövs kampvilja för att se till att diskussionen och kunskapen som har kommit fram med #metoo inte faller i glömska.

8 mars med sikte mot Ja när Irland röstar om abort

Laura Fitzgerald (CWI Irland)

Offensiv 7/3 2018

Internationella kvinnodagen 2018 kommer på Irland att domineras av frågan om rätten till abort. Efter årtal av agitation och mobilisering kommer en avgörande folkomröstning att hållas i slutet av maj.

Under de senaste fem åren har tiotusentals marscherat, studenter har organiserat för att göra sina högskolor och studentkårer till företrädare för aborträtt, svarta jumprar med texten ”Repeal” (Upphäv) har blivit allestädes närvarande och ett stort och växande politiskt tryck för förändring har vuxit underifrån. Som vid folkomröstningen om samkönade äktenskap år 2015 är det starka stödet från arbetarklassens kvinnor en nyckelfaktor

För fem år sedan, på Internationella kvinnodagen 2013, startade kvinnor och hbtq-aktivister i Socialist Party (CWI Irland) den socialistiska feministrörelsen ROSA. Sedan dess har ROSA varit en livlig och ungdomlig del av aborträtts-, kvinno- och hbtq-rörelserna. Dessutom har Socialist Party genom Solidaritys parlamentsgrupp och särskilt Ruth Coppinger gett kampen för att avskaffa abortförbudet en politisk röst i Dáil (parlamentet). Ruth Coppinger, Socialist Party, anses allmänt som en av de mest orädda förespråkarna för abort och kvinnors rättigheter.

Den 8 mars ifjol nåddes en ny milstolpe i kampen när tusentals skolelever och studenter samt många arbetare i hela Irland strejkade för rätten till abort. Dublins centrum stängdes helt av unga som ockuperade gatorna. På kvällen marscherade uppemot 20 000 till parlamentet i en arg, trotsig demonstration som leddes av skolelever från arbetarklassområden.

Även i år kommer 8-marsdemonstrationen att gå till parlamentet som en del i att bygga jakampanjen inför folkomröstningen.

Folkomröstningen handlar om att upphäva det åttonde tillägget i grundlagen och det 35-åriga författningsförbudet mot abort. Denna kvinnofientliga lag skrevs in i grundlagen på den katolska kyrkans begäran. Sedan dess har 150 000 rest utomlands för att få tillgång till abort

till stora kostnader och svårigheter – flera kvinnor har dött. En av dem var Savita Halappanavar som miste livet efter att ha nekats abort 2012. Det startade en ny rörelse som resulterat i denna folkomröstning.

Alla tecken pekar mot ett växande ungdomsuppror för Ja under veckorna och månaderna framåt. Den unga generationen är utan tvekan pro-choice och ser kvinnans rätt att välja som en grundläggande rättighet och en fråga om makten över sin egen kropp. 75 procent i åldrarna 18-24 år stöder förslaget om att göra abort tillgänglig på begäran i upp till 12 veckor. I ROSA:s kampanjlanseringsvideo sammanfattas detta i: ”Anti-choicebrigadens Irland var ett slaveri för fattiga kvinnor. Var med och gör historia år 2018: gå med i ROSA:s YES-kampanj – för aborträttigheter, för rätten att bestämma över våra egna kroppar, frihet och jämlikhet”.

Det politiska etablissemanget på Irland är medfött bakåtsträvande. Med tanke på detta är det särskilt anmärkningsvärt att regeringen har tvingats tillkännage att det åttonde tillägget kommer att tas bort om ja-sidan vinner folkomröstningen. Det gäller inte bara för abort av hälsoskäl, utan också för abort på begäran i upp till 12 veckor, vilket skulle tillgodose 92 procent av alla aborter. Det skulle vara en stor seger, särskilt mot bakgrund av att en lag antogs så sent som 2013 som upprätthöll Irlands abortförbud och medgav 14 års fängelsestraff för alla som gör eller bistår en olaglig abort (abort då livet inte är i direkt fara). Men hur har denna förändring varit möjlig?

I början av förra året inrättade regeringen en ”medborgarförsamling” bestående av 99 medborgare som valts ut av ett opinionsinstitut för att göra rekommendationer om det åttonde tillägget och abort. Etablissemang

Den civila olydnadskampanjen med abortpiller som ROSA har drivit sedan 2014 i samarbete med WomenOnWeb.org spelade en viktig roll i ”medborgarförsamlingens” slutsats.

Pro-choice-rörelsen som helhet och i synnerhet den banbrytande civila olydnaden som leddes av ROSA med abortpiller har också bidragit till att det historiskt konservativa medicinska etablissemang

ROSA, med aktivister från Socialist Party som spelar en viktig roll, har lanserat Ja-kampanjen #Time4Choice.

Vi står inför potentiellt historiska månader fram till folkomröstningen om abort (den 25 maj är ett troligt datum). Ett Ja skulle firas av kvinnor, hbtq-gemenskapen, arbetarklassen och en generation av ungdomar som säger att tiden är över för kvinnofientlighet och den bakåtsträvande staten. En gräsrotsrörelse för att uppnå en sådan seger skulle vara oerhört politiserande och radikaliserande.

Ju starkare Ja och ju mer det ses som ett godkännande av 12 veckor, desto större press på politikerna att rösta för. Ett Ja med liten marginal skulle sannolikt ses av några i det politiska etablissemang

ROSA- och Socialist Party-aktivister, som bygger #Time4Choice-kampanjen, kommer att sträva efter att bygga den största organiserade socialistiska feministiska kraften under Ja-kampanjen för att fortsätta kampen mot all sexism, förtryck och ojämlikhet efter folkomröstningen. En sådan kamp är starkast när den kombineras med ett anti-kapitalistiskt och socialistiskt program som syftar till att riva ner alla maktmissförhållanden och orättvisor i samhället,

inklusive ojämlikhet i rikedomar.

Det privata ägandet av rikedom måste utmanas för att få ett slut på bostadskrisen, osäkra jobb och låga löner samt för att tillhandahålla offentlig barnomsorg – helt avgörande för att skapa grunden för jämställdhet för arbetande och fattiga kvinnor.

Kapitalismen förtrycker kvinnor – kämpa för socialism

Hanna Sell

Offensiv 7/3 2018

Vid millennieskiftet fick unga kvinnor i USA och stora delar av Europa höra att jämlikhet var inom räckhåll. De behövde inte feminism eftersom kapitalismen erbjöd en strålande framtid baserad på växande välstånd och jämställdhet. Idag ligger den illusionen i ruiner.

Runt om i världen har den kapitalistiska myten om framsteg – att de unga har större möjligheter än sina föräldrar – krossats av den världsekonomiska krisen 2008 och dess efterdyningar. Unga människor från arbetar- och medelklassbakgrund möter en värld som inte uppfyller deras förväntningar, dominerad av massarbetslöshet, låga löner, osäkra jobb, nedskärningar och bostadsbrist. Samtidigt ökar antalet krig och konflikter i världen. I kombination med detta förblir den sexuella diskrimineringen inbäddad i samhället och kvinnor tjänar fortfarande i genomsnitt 10-30 procent mindre än män.

I den nykoloniala, fattiga delen av världen är kvinnor extremt utnyttjade och tvingas ibland arbeta 12 timmar eller mer per dag i jordbruk, på marknader, i textil- och skofabriker med mera. I många fall arbetar kvinnor och deras barn under slavliknande förhållanden.

I flera länder bidrar regeringarnas politik och agerande till att kvinnoförtrycket skärps. I Ryssland, där en kvinna dödas i hemmet av en man var fjortonde minut, har detta våld delvis avkriminaliserats. I Storbritannien har mer än 30 kvinnojourer tvingats stänga på grund av brist på resurser, och många fler har nedskärnings- och stängningshot hängandes över sig. Samtidigt gör den totala bristen på bostäder att kvinnor inte har någonstans att flytta för att fly från våldsamma partner.

Nio av tio som arbetar inom den brittiska hotell-och restaurangnäringen uppger att de har

utsatts för sexuella övergrepp från arbetsgivare, chefer eller allmänheten, men de har mötts av ”detta är en del av jobbet och att de borde vara glada över att de överhuvudtaget har ett jobb”. Idag, lika lite som förr, kommer förbättringar av kvinnors rättigheter inte att ske automatiskt – det kan bara ske genom masskamp.

Internationella kvinnodagen den 8 mars är idag viktigare än någonsin. I år kommer unga kvinnor i den spanska staten att visa vägen genom att delta i den generalstrejk som utlysts av Sindicato de Estudiantes (elev- och studentfacket) där Izquierda Revolucionaria (CWI i den spanska staten) spelar en ledande roll.

Den sista spiken i kistan för sagan om ständiga framsteg mot jämställdhet var valet av den våldsamma kvinnohataren Donald Trump till USA:s president. Från dag ett har hans närvaro i Vita huset fungerat som en värvare till kampen mot rasism och all form av förtryck, inte minst kampen för kvinnors rättigheter. Efter kvinnomarscherna i januari ifjol, de största demonstrationerna under en dag i USA:s historia, och de största globalt sedan 2003, deltog i år upp till 2,5 miljoner i Women’s Marches i städer i hela USA. I många länder runt om i världen har nya kvinnorörelser utvecklats.

Några av dessa är som svar på det förtryck som kvinnor länge har lidit under – som den fortsatta rörelsen mot våldtäkter i Indien och ”Ni una menos” (Inte en till), rörelsen mot det sexistiska våldet som har mobiliserat miljoner på gatorna i Latinamerika.

2017 var också året för #metoo. Vad som började i Hollywood, med skådespelare som talade mot sexuella övergrepp och trakasserier, har spridit sig till alla delar av världen. Nästan alla kapitalistiska institutioner från media till de stora företagen, parlamenten och välgörenhetsorganisationerna har skakats av en lavin av anklagelser. Denna våg, i stor utsträckning via sociala medier, är en indikation på både omfattningen av sexuella övergrepp och en ökad tilltro till att de går att bekämpa.

Vi avfärdar helt påståenden om att #metoo ”överdrivit” omfattningen av sexuella trakasserier och missbruk. Tvärtom har det avslöjat en liten del av den dagliga verkligheten för otaliga kvinnor, framför allt de mest förtryckta, inklusive de lägst betalda, de utan trygga jobb och kvinnliga arbetare från etniska minoriteter. Det betyder förstås inte att varje anklagelse som har gjorts via #metoo kan tas som bevisad; alla individer borde ha rätt till rättvisa innan de döms som skyldiga. Oavsett enskilda individers skuld eller oskuld har #metoo tydligt avslöjat det kapitalistiska systemets skuld, att miljoner kan utsättas för sexuella övergrepp.

Det är ingen överraskning att så många anklagelser görs mot män i maktpositioner. Kapitalismen är baserad på att en liten minoritet av samhället – framför allt kapitalistklassen, de miljardärer som äger de stora företagen och bankerna – har enorma möjligheter att utnyttja majoriteten. Vi lever i en värld där de 42 rikaste personerna äger lika mycket som hälften av världens befolkning. I ett sådant samhälle är det ofrånkomligt att maktmänniskor försöker använda sin status till sexuella övergrepp eller till att trakassera kvinnor och män med mindre makt än dem, inte minst deras anställda. Men det betyder givetvis inte att arbetarklassens män är undantagna från sådant beteende. Sexismen vävs in i kapitalismens tyg och påverkar alla samhällsskikt.

Utan tvekan kommer 2018 att se utvecklingen av ytterligare rörelser för att försvara och utöka kvinnors rättigheter. Detta är det oundvikliga resultatet av kvinnors förväntningar och propaganda för jämlikhet från en del av kapitalistklassen, som stöter mot kapitalismens sexistiska verklighet.

Sexuellt förtryck är djupt ingrott, men det är inte medfött eller oföränderligt: under merparten av den mänskliga historien fanns det inte. Manlig dominans (patriarkatet) är, både till sitt ursprung och i nuvarande form, i grunden knuten till strukturerna och ojämlikheterna i klassamhället, som uppkom för omkring 10 000 år sedan. Ökningen av manlig dominans var kopplad till familjens utveckling som en institution för att upprätthålla klasser och ägande

samt disciplin. Medan familjer idag och tidigare ofta består av de människor som står varandra närmast och som en känner sig säkrast med, är familjeinstitutionen i olika former också en viktig aktör för social kontroll i alla klassamhällen.

Samhällets hierarkiska karaktär återspeglades i strukturen hos den traditionella familjen med mannen som den högste i hushållet och kvinnor och barn som lydde honom.

Idag, mer än någonsin, har familjen som kapitalistisk institution sitt svagaste grepp om arbetarklassens människor. Men miljontals kvinnor runt om i världen är fortfarande ”slavarnas slavar” och tanken är fortfarande djupt ingrodd att kvinnor är männens ägodelar som behöver vara lojala och lydiga mot sina partner. Hela samhället är genomsyrat av propaganda som påpekar kvinnans ”rätta” roll – som hemarbetare, mammor, sexuella objekt och så vidare.

För kapitalismen spelar familjen en viktig roll i att bära den centrala bördan att fostra nästa generation och ta hand om de sjuka och äldre. Under andra hälften av 1900-talet lindrades detta delvis, åtminstone i en del europeiska länder, av de framsteg som arbetarklassen hade vunnit, såsom gratis eller billig sjukvård, barnomsorg, äldreomsorg och så vidare. Idag är alla dessa framsteg hotade.

Socialistisk feminism kämpar för jämställdhet mellan könen. Vår roll är inte att acceptera de omöjliga bördor som kapitalismen lägger på familjer – att bara argumentera för vem som bär den större andelen – utan istället att beslutsamt kämpa för ordentligt finansierade offentliga tjänster för alla och välbetalda jobb med kortad arbetsvecka, för att lyfta arbetsbelastningen på arbetarklassfamiljer och ge människor chansen att njuta av livet, inklusive att spendera tid med sina nära och kära.

Denna kamp är kopplad till kampen för reproduktiva rättigheter, för det är bara på denna grund som det är möjligt för kvinnor att vinna en verklig rätt att välja när och om de ska ha barn. Socialister kämpar för att kvinnor ska ha kontroll över sina egna kroppar – att de kan bestämma om och när de vill ha barn – men också att kvinnor ska ha prisvärda bostäder av hög kvalitet, gratis vård, en anständig inkomst och allt annat som är nödvändigt för att fritt kunna välja att ha barn.

Kampen för kvinnors befrielse är i grunden en del av klasskampen, där kvinnornas kamp mot sitt eget specifika förtryck sammanfaller med arbetarklassens generella kamp för en grundläggande omstrukturering av samhället för att göra slut på all ojämlikhet och förtryck. Inomkapitalistisk feminism erbjuder ingen väg framåt i kampen för kvinnors befrielse. För att uttrycka det enkelt har arbetarklasskvinnor mer gemensamt med arbetarklassens män än med Theresa May i Storbritannien, Hillary Clinton i USA eller Sheikh Hasina Wazed i Bangladesh. Det innebär självklart inte att endast kvinnor i arbetarklassen är förtryckta. Kvinnor från alla delar av samhället lider av förtryck som ett resultat av sitt kön, inklusive våld i hemmet och sexuella trakasserier.

Men för att vinna verklig jämställdhet för kvinnor, inklusive för kvinnor från samhällets elit, krävs en fullständig omvälvning av den befintliga ordningen på alla områden: ekonomiskt, socialt, i familjen och i hemmet. Den nödvändiga utgångspunkten för en sådan omvandling är att avskaffa kapitalismen – för offentligt ägande av storföretag och banker, vilket möjliggör en demokratisk socialistisk planering av ekonomin. Arbetarklassen är den kraft i samhället som kan genomföra en sådan genomgripande samhällsomvandling.

En enad kamp från arbetarrörelsen utgör det mest effektiva sättet att bekämpa alla former av sexism.

Ett färskt exempel är Londons färjearbetare som nyligen genomförde en framgångsrik kamp mot mobbning och sexuella trakasserier. Att vara med i en kollektiv organisation som involverar en majoritet av arbetskamraterna och som är beredda att ge fullt stöd i varje enskilt

fall – ett kämpande fack – erbjuder den största enskilda möjligheten att bekämpa sexuella trakasserier på arbetsplatserna.

I bredare skala behöver arbetarklassen masspartier, politiskt beväpnade med ett socialistiskt program, som sätter kampen för jämställdhet centralt.

Självklart är arbetarrörelsen ej immun mot sexistiskt beteende, och det är viktigt att socialister kämpar mot det och att det blir en del av en kampanj för en arbetarklasskamp för kvinnors jämställdhet. Arbetarklassen har den potentiella kraften att göra slut på det ruttna, sexistiska kapitalistiska systemet, men detta kommer endast att vara möjligt genom gemensam kamp av arbetarklassens kvinnor och män. Detta kan inte uppnås genom att ignorera eller tona ner sexismen, utan bara genom att medvetet bekämpa den.

För 101 år sedan, på den internationella kvinnodagen, tände en strejk och demonstration av arbetande kvinnor i Ryssland de mäktiga revolutionära händelserna som i oktober/november 1917 under bolsjevikpartiets ledning ledde till att arbetarklassen tog makten i sina händer för första gången i historien.

Sovjetunionens senare stalinistiska degenerering innebar, tillsammans med krossandet av arbetardemokratin, en avveckling av många av de vinster som kvinnor vunnit efter revolutionen. Det som började 1917, i ett isolerat fattigt land, ger emellertid en inblick i vad socialismen skulle kunna betyda för kvinnor idag, då alla enorma rikedomar, vetenskap och teknik skulle kunna utnyttjas för mänsklighetens bästa.

Juridisk jämställdhet för kvinnor, inklusive rösträtt och frihet att gifta sig och ta ut skilsmässa, infördes i Ryssland långt innan de fanns i den kapitalistiska världen, tillsammans med avskaffandet av alla lagar som diskriminerar homosexualitet. Rätten till abort introducerades i Ryssland efter revolutionen 1917. Gratis barndaghem, tvättstugor och kollektiva matsalar började skapas.

Ett århundrade senare kommer den växande rörelsen för kvinnors rättigheter återigen att sammanfogas med kampen för en socialistisk värld. ■

RS och CWI kämpar för:

- Nej till all diskriminering på grund av etnicitet, kön, funktionshinder, sexualitet, ålder och alla andra former av fördomar.
- För en masskampanj från arbetarrörelsen mot sexuella trakasserier, våld och alla former av könsdiskriminering.
- För kämpande fackföreningar, demokratiskt kontrollerade av sina medlemmar.
- För nya massarbetarpartier som tar kamp för socialism och jämställdhet.
- Masskamp för lika lön som en del av kampen för löner som går att leva på och arbetstidsförkortning utan lönesänkning.
- Nej till ALLA nedskärningar. Anständiga jobb, löner, pensioner och bostäder för alla. För massivt utbyggd välfärd i offentlig regi.
- Föräldrapenning och barnbidrag som täcker de verkliga kostnaderna. Rätt till betald föräldraledighet.
- Kvinnors rätt till sina egna kroppar. Aborträtt. Gratis och fritt tillgängliga, högkvalitativa preventivmedel och fertilitetsbehandling för alla som vill ha det.
- Offentligt ägande av läkemedelsindustrin.
- Storföretag och banker i offentlig ägo och under de anställdas demokratiska kontroll och styre.
- För en demokratisk socialistisk plan för samhällsekonomin som baseras på behoven hos såväl den överväldigande majoriteten av människor som miljön och klimatet, och som kan utgöra en grund för att skapa verklig jämlikhet – en värld utan klasser och krig.

Proletären

"Nolltolerans mot sexuella trakasserier!"

Jenny Tedjeza

Proletären 26/2 2018

– **Vittnesmålen har vuxit till en insikt hos många män, säger Emmelie Renlund, initiativtagare till byggbranschens upprop #sistaspikenikistan.**

– Det var ju ingen hemlighet att det förekommer sexism i byggbranschen, säger Emmelie Renlund, som själv arbetade som snickare innan hon blev ombudsman för Byggnads Stockholm-Gotland.

Emmelie Renlund är en av initiativtagarna till byggbranschens upprop #sistaspikenikistan.

I början av #metoo hjälpte hon till med #inteförhandlingsbart som är de fackligt aktivas upprop. Men sedan kände hon att byggbranschen behövde ett eget upprop för att belysa situationen för kvinnor där.

– Men också för solidariteten med de andra uppopen. Det blir mer kraft om fler engagerar sig.

Då startade hon gruppen #sistaspikenikistan på Facebook som samlade både arbetare och tjänstepersoner inom byggbranschen.

– Sexism förekommer ju inte bara i byggboden, den finns överallt. Även om den tar sig olika uttryck och är mer subtil för tjänstepersonerna så har vi samma bekymmer.

Finns det särskilda villkor just i byggbranschen som påverkar kvinnors situation?

– Vi är i extrem minoritet bland yrkesarbetare, bara en procent. Det finns en inställning att en kvinna måste acceptera sexism när hon kommer till en manlig värld. Jag trodde själv att jag var tvungen att ta den kulturen när jag började som snickare och fick en chef som inte tyckte att jag hade där att göra.

En fördel inom byggbranschen är att anställningsformerna är tryggare än i många andra yrken. Visstid har förhandlats bort ur kollektivavtalet.

– Därför är det extra viktigt att vi som kan drar ett extra stort lass i #metoo. Kvinnor som jobbar inom rut och andra områden med dåliga arbetsrättsliga förhållanden vågar inte berätta. Ju längre ner man kommer desto svårare blir det att göra sig hörd.

Emmelie Renlund säger att de allra flesta reaktioner på uppopen har varit positiva. En minoritet har tyckt att det gått för långt, men det har varit ganska tyst från dem som förnekar problemet. Hon berättar istället om män som börjar fundera över sin egen roll och som ställer

frågor till kvinnor i sin närhet.

– Vittnesmålen har vuxit till en insikt hos många män och bara det är en jättevinst. Att vi bryter med tystnadskulturen och skammen.

Nu fortsätter arbetet i gruppen. Emmelie Renlund och andra talespersoner informerar på kurser för fackligt förtroendevalda och platser där byggbranschens företrädare samlas. Hon tror att utbildning är nödvändig för att bryta med strukturerna. Och att män pratar med män.

– Vi vill också att företagen ska införa verklig nolltolerans mot sexuella trakasserier på arbetsplatserna. Vi behöver visselblåsarfunktioner och en tredje part att vända sig till.

– Det handlar om makt och pengar och när chefen är förövaren måste det finnas trygga kanaler.

"Vi butiksanställda måste skrika lite högre"

Jenny Tedjeza

Proletären 26/2 2018

– **Grundproblemet är att kvinnor som berättar om övergrepp inte blir trodda, säger Maria Karlsson, florist i Skellefteå och en av initiativtagarna till #obekvämarbetstid.**

Floristen Maria Karlsson i Skellefteå fick idén till ett upprop för sin egen yrkesgrupp när hon såg skådespelarna i #tystnadtagning läsa upp vittnesmål från scen. Hon startade först florist-uppropet #taggarnautåt men ganska snart gick handels- och servicepersonal samman i #obekvämarbetstid.

Den första initiativtagaren till #meeto, Tarana Burke (i mitten bakom banderollen) deltar i en demonstration i Hollywood förra året.

Var det något som förvånade dig med de berättelser som kom in till gruppen?

– Både ja och nej. Alla har vetat om att övergrepp och trakasserier förekommer men ingen har pratat om det på det här sättet. Det har liksom ingått i våra arbetsuppgifter. Samtidigt är varje berättelse en för mycket och det var överväldigande att läsa. Men det finns också något kraftfullt och energigivande i alla vittnesmålen.

Hon säger att kvinnor i handeln har så många olika nivåer av litenhet. De är utsatta i förhållande till anställningsformer, chefer, kunder och position i samhället. Flera butiksanställda kvinnor vittnar också om att de blir utsatta av manliga väktare.

Men utsattheten gentemot kund är ändå det största problemet.

Floristen Maria Karlsson är en av administratörerna för handels- och servicepersonalens upprop #obekvämarbetstid.

– Det finns i vår jobbeskrivning att kunden alltid har rätt, säger Maria Karlsson. Och vissa kunder är gränslösa. Det ingår i mitt jobb att vara trevlig men det betyder inte att jag vill ha en personlig relation.

– Vi som jobbar inom handeln är arbetare och klassfrågan väger tungt. Våra problem tas inte på samma allvar. Vi har osäkra anställningsavtal och många har sitt första jobb.

De tuffa arbetsvillkoren i handels- och serviceyrken innebär också att många inte ens vågar gå med i gruppen. Än mindre vittna om övergrepp. Trots att yrkesgruppen är en av Sveriges största är #obekvämarbetstid ett av de mindre uppropen. Och av 1500 medlemmar i gruppen var det bara drygt 300 kvinnor som vågade skriva under uppropet med sitt namn.

Det finns i vår jobbeskrivning att kunden alltid har rätt. Och vissa kunder kan vara gränslösa.

Generellt under #metoo har kvinnor i karriäryrken och kreativa yrken fått större uppmärksamhet i media.

– Vi får inte samma scen och måste skrika lite högre, säger Maria Karlsson.

Men #obekvämarbetstid har uppmärksamats stort inom branschen och Maria Karlsson upplever ett starkt systerskap i den grupp som samordnar de olika uppropen under #metoo.

– Vi lyfter och hjälper varandra.

Från Handelsanställdas förbund var reaktionerna på uppropet till en början lite svala. Förbundets ordförande Susanna Gideonsson valde att kommentera #obekvämarbetstid skriftligt istället för att prata med gruppens företrädare. Men hållningen förändrades ganska snart och förbundet lyfter fram #metoo på sin hemsida.

– Vi har god kontakt, samtidigt som de är noga med att inte kidnappa uppropet och göra det till sitt.

Unionen som organiserar en del anställda i servicebranschen har de däremot inte hört något från. Och arbetsgivarorganisationen Svensk Handel svarar bara i artikelform.

#metoo har kritiserats för att hänga ut oskyldiga män offentligt. Hur ser du på det?

– Grundproblemet är ju att kvinnor som berättar om övergrepp inte blir trodda. Det är hela anledningen till #metoo. Visst kan det finnas fall där kvinnor använder #metoo för personliga vendettor, men huvudfrågan är ju att kvinnor blir utsatta men ej betrodda.

Maria Karlsson jobbar vidare med #obekvämarbetstid tillsammans med fem andra administratörer för gruppen.

– Vi önskar få till en dialog med väktarna. Vilket inte är helt enkelt eftersom de utbildas och jobbar i många olika bolag och är organiserade i flera olika fackförbund.

Administratörerna för #obekvämarbetstid planerar också inför våren och det är mycket på gång.

– Känslan är att vi bara är i startgroparna.

Vi tar oss friheten att befria oss själva

Vera Peterson

Proletären 8/3 2018

Ska vi digna under bördorna, ska vi låta oss begränsas och förminsas av alla måsten som kvinnor förväntas ansvara för eller ska vi ta kampen för att frigöra oss?

Jag tar mig friheten att välja. I valet mellan den samhälleliga könsmaktsordningen, där kvinnor som grupp är underordnade män som grupp, och befrielse är valet lätt. Det betyder att välja friheten att protestera och att välja motståndet. Att ta sig friheten att välja mellan olika alternativ.

Men vad är frihet? Ordet har inte en entydig betydelse. Det kan betyda olika saker för olika människor i olika sammanhang. Här betyder frihet insedd nödvändighet. Så när insikten om att verkligheten pockar på en förändring, och den insedda nödvändigheten befriat både tanke och handling i den nödvändiga kvinnokampen, då spirar friheten.

Den enas frihet kan vara den andras ofrihet. För frågorna som ska lösas i livet är ganska lika varandra för de flesta kvinnor. Men här släpper många kvinnor taget och ser mer till sin klass kvinnors intressen, än till alla kvinnor. Vi vet hur det ser ut. Där borgarkvinnornas lösning på det obetalda hemarbetet heter Rut, så är det vi arbetarkvinnor som är Rut. När borgarklassens kvinnor klättrar på lönestegen som individer, då vet arbetarklassens kvinnor att här gäller det att vara kollektiva. Att kämpa tillsammans. Där borgarkvinnorna ställer det privata, ställer vi det kollektiva.

Ska vi låt oss begränsas och förminsas av alla måsten eller ska vi ta kampen för att frigöra oss?

Arbetarkvinnornas vardag är fylld av frågor som ska lösas. Det gäller såväl på jobbet som hemma. Det gäller att planera och att vara metodisk för att hålla den värsta stressen ifrån sig. På jobbet handlar det om det betalda arbetets innehåll och villkor och hemma handlar det om det obetalda arbetet. Sammantaget kan det bitvis kännas övermäktigt och tar i värsta fall ut sin rätt i sjukskrivningar.

Man kan stapla frågorna som behöver åtgärdas. Man kan skriva långa listor. Man kan bygga berg som kan kännas omöjliga att komma över. Med risk för att bli som förlamad. Då behöver det göras ett val; ska vi digna under bördorna, ska vi låta oss begränsas och förminsas av alla måsten som kvinnor förväntas ansvara för eller ska vi ta kampen för att frigöra oss?

När allt talar för att otrygga anställningar bäddar för en kultur av tystnad då behöver tystnaden brytas. Då behöver samförståndet smulas sönder. Då gäller det att röja undan oönskade fysiska närmanden, sexistisk jargong och hela "lilla gumman"-attityden. Allt för att skapa utrymme och energi för att ta itu med tryggheten i anställningarna, eller med andra frågor. Det är inte kampen mot patriarkatet som är splittrande, det är de patriarkala strukturerna som splittrar.

Vi får helt enkelt ta oss friheten att göra något åt det, friheten att riva hinder och friheten att befria oss själva.

Så blir den insedda nödvändigheten av den nödvändiga kvinnokampen frihet.

Revolution

Kvinnor och kampen för socialism

Alan Woods

Revolution 7/3 2018

För marxister är den grundläggande orsaken till alla sorters förtryck samhällets indelning i klasser. Men förtryck kan ta många olika former. Förutom klassförtryck finns nationellt förtryck, rasistiskt förtryck och kvinnoförtryck.

Marxister kämpar mot förtryck och diskriminering i alla dess former. Samtidigt framhåller vi att det bara är en radikal samhällsomvandling och avskaffandet av arbetarklassens slaveri som kan skapa förutsättningarna för att avskaffa förtryck i alla dess former och bilda ett verkligt mänskligt samhälle baserat på jämlikhet, rättvisa och frihet.

Kvinnoförtrycket har inte alltid existerat. Faktum är att familjen som vi ser på den idag inte alltid har existerat, utan är en övergående form. Marxismen förklarar att den uppkom tillsammans med klassamhället, privategendomen och staten. Kvinnoförtrycket är bara lika gammalt som samhällets uppdelning i klasser. Dess avskaffande är därför beroende av klassernas avskaffande, alltså av den socialistiska revolutionen.

Det betyder inte att kvinnoförtrycket automatiskt kommer att försvinna när proletariatet tar makten. Det psykologiska arvet från klassamhällets barbari kommer slutligen att övervinnas när de sociala förhållanden skapas som gör att man kan upprätta verkligt mänskliga relationer mellan män och kvinnor. Men utan att proletariatet störtar kapitalismen och skapar förutsättningarna för att nå ett klasslöst samhälle är det omöjligt att genomföra någon verklig kvinnofrigörelse.

Det betyder inte heller att kvinnor måste vänta på att den socialistiska revolutionen ska lösa deras problem och under tiden frivilligt underkasta sig diskriminering, förnedring och manlig dominans. Tvärtom är den sociala revolutionen otänkbar utan den dagliga kampen för framsteg i dagens samhälle. Det är just genom kampen för delvisa segrar och reformer som arbetarklassen som helhet lär sig, utvecklar sitt klassmedvetande, får en känsla för sin egen makt och höjer sig till den nivå som deras stora historiska uppgift kräver.

Många unga kvinnor blir medvetna om behovet att ändra det existerande samhället genom att kämpa för kvinnors rättigheter. De drivs av en brinnande känsla av orättvisa mot den barbariska behandlingen av kvinnor i ett samhälle som hycklande påstår sig vara demokratiskt och rättvist medan det förpassar halva befolkningen till en förnedrande ojämlikhet, diskriminering och förtryck av alla slag.

Behovet av en revolution

Det är många krav vi kan och måste kämpa för just nu: för ett förbud mot alla former av diskriminering i samhället och på arbetsplatserna; lika lön för lika arbete; rätt till abort och rätt till skilsmässa; mot diskriminering av ensamstående föräldrar; för att skydda kvinnor mot mäns våld; åtgärder mot sexuella trakasserier, våldtäkt och våld i hemmet; bostad och arbete åt alla; gratis barnomsorg av hög kvalitet, och så vidare.

Allt detta är helt nödvändigt, men kampen för kvinnans frigörelse kan aldrig genomföras fullt ut i ett samhälle där den stora majoriteten domineras, kontrolleras och utnyttjas av bankirer och kapitalister. För att sätt stopp för kvinnoförtrycket måste man sätta stopp för klassförtrycket självt. Kampen för kvinnans frigörelse är därför organiskt sammankopplad med kampen för socialism.

För att få till stånd en socialistisk revolution måste arbetarklassen och dess organisationer ena sig över alla språk-, nations-, etnicitets-, religions- och könsgränser. Detta innebär å ena sidan

att arbetarklassen måste ta sig an uppgiften att kämpa mot alla former av förtryck och utsugning, och ställa sig i spetsen för alla förtryckta skikt i samhället, och å andra sidan att den bestämt måste avvisa alla försök till splittring – till och med när dessa försök görs av delar av de förtryckta själva.

Man kan göra en ganska exakt jämförelse mellan den marxistiska ståndpunkten i frågan om kvinnoförtryck och den marxistiska ståndpunkten i nationsfrågan. Vi har en skyldighet att kämpa mot alla former av nationellt förtryck. Men betyder detta att vi ger stöd till nationalism? Svaret är nej. Marxism är internationalism. Vårt mål är inte att sätta upp nya gränser, utan att upplösa alla landsgränser i en socialistisk världsfederation.

Borgerliga och småborgerliga nationalister spelar en mycket skadlig roll i att splittra arbetarklassen längs nationella gränser, genom att spela på förståeliga känslor av förbittring som orsakats av många år av diskriminering och förtryck från den förtryckande nationen. Lenin och de ryska marxisterna förde en oförsonlig kamp å ena sidan mot alla former av nationellt förtryck, men också, å andra sidan, mot borgerliga och småborgerliga nationalisters försök att använda sig av nationsfrågan i demagogiskt syfte. De framhöll nödvändigheten av att förena arbetare av alla nationaliteter i kampen mot godsägarna och kapitalismen, vilket var den enda verkliga garantin för en varaktig lösning på nationsfrågan inom en socialistisk federation.

Med andra ord närmar sig marxisterna den nationella frågan uteslutande från ett klassperspektiv. Samma sak är det med marxisters inställning till kvinnoförtrycket. Samtidigt som vi kämpar mot alla former av diskriminering och förtryck, måste vi bestämt avvisa alla försök att framställa saken som en konflikt mellan män och kvinnor, och inte som en klassfråga. Alla splittringar mellan olika grupper av arbetare: kvinnor och män, svarta och vita, katoliker och protestanter, sunni och shia, kommer bara att skada arbetarklassens sak och hjälpa till att bevara arbetarklassens slaveri.

Kvinnor och revolutioner

Hela rörelsens utveckling visar i själva verket att klassfrågan är primär. Det har alltid varit en hård kamp mellan kvinnor från de förtryckta klasserna, som stod för en revolutionär förändring, och de välbärgade ”progressiva” kvinnorna som enbart använde frågan om kvinnoförtrycket för sina egna själviska ändamål. I varje skede har denna skillnad mellan klasserna visat sig, och dessutom mycket skarpt. Det räcker med ett par exempel för att åskådliggöra detta.

Så tidigt som på 1600-talet började kvinnor föra fram krav på sin sociala och politiska frigörelse. Under den engelska revolutionen ökade kvinnornas deltagande i kampen mot monarkin och för demokrati och lika rättigheter. År 1649 kom ett upprop från kvinnor i London, där det står att:

”Eftersom vi är säkra på att vi har skapats i Guds avbild, att vårt intresse i Jesus är lika stort som männens, liksom att vi har lika stor andel av friheterna i det brittiska samväldet, kan vi inte låta bli att undra och sörja över att vi framstår som så föraktliga i era ögon, att vi anses ovärdiga att göra framställningar eller företräda våra klagomål till detta ärade parlament.

Har vi inte samma intressen som männen i detta land, av de friheter och säkerheter som ingår i *Petition of Right*, och de andra goda lagarna i detta land?” (J. O’Faolain och L. Martines, *Not in God’s Image*, s. 266-7)

Kvinnor var aktiva i radikala grupper och religiösa sekter i den revolutionära rörelsens vänster, som ansåg att kvinnor kunde vara predikanter och präster. Mary Cary, till exempel, var förknippad med den radikala ”Femte Monarki”-rörelsen. I *The New Jerusalem’s Glory* skrev hon:

”Och om det icke finnas många män som därför är inredda med Andens gåva; hur få är kvinnorna! Det finns sannerligen många gudfruktiga kvinnor, många som verkligen har mottagit Anden: men i

hur liten utsträckning är det? hur svaga är de? och hur oförmögna att förutspå framtiden? För det är detta jag talar om, som denna text säger ska de göra; som ännu inte har blivit uppfyllt... Men tiden kommer då detta löfte ska uppfyllas, och helgonen ska rikligt fyllas med anden; och inte bara män, utan också kvinnor ska spå; inte bara gamla män, utan också unga män; inte bara överordnade, utan också underordnade; inte bara de som har studerat vid universitet, utan också de som ej har gjort det; till och med tjänare och tjänstekvinnor.”

Kvinnorna under den franska revolutionen

När den franska revolutionen inträffade hade situationen förändrats mycket. Klassförhållandena hade blivit tydligare och skarpare, och det hade även klassmedvetandet. Revolutionen hade inte längre något behov av att ikläda sig en biblisk språkdräkt. Istället talade den på förnuftets och de mänskliga rättigheternas språk. Men hur blev det med kvinnornas rättigheter?

Den franska revolutionen kan bara förstås ur ett klassperspektiv. De olika partier, klubbar, tendenser och individer, som förekom i ett förvirrande antal och som steg och sjönk som vågor på ett oroligt hav, var endast uttryck för de olika klassernas kamp om övertaget. Den allmänna lagen i varje revolution är att de mer radikala tenderar att ersätta de mer återhållsamma inriktningarna, fram till dess att den revolutionära energin har uttömts. Vid den tidpunkten börjar revolutionens film sakta in och spelas upp baklänges, vilket i Frankrikes fall ledde till bonapartism och Waterloo. Detta är varje borgerlig revolutions oundvikliga öde, när dess drivkraft – som kommer från massorna – förr eller senare stöter på en återvändsgränd, till följd av motsättningen mellan massornas illusioner och rörelsens verkliga klassinnehåll.

De skilda klassintressena inom den revolutionära rörelsen visade sig redan från början. Girondisterna utgjorde den borgerliga inriktning som ville stoppa revolutionen halvvägs och skriva ett avtal med kungen om att inrätta en konstitutionell monarki. Detta skulle ha varit ödesdigert för revolutionen, som bara fick sin nödvändiga styrka eftersom massorna gjorde sitt inträde på scenen, och började göra upp med reaktionen på ett revolutionärt folkligt sätt. Det var att massornas bröt sig fram – vilket beskrivs briljant i Kropotkins bok om ämnet – som garanterade den franska revolutionens seger, och som så fullständigt upplöste det gamla systemet.

Kvinnorna spelade en nyckelroll under den franska revolutionen.

Det är inte alla som vet att kvinnor spelade en ledande roll i både den franska och de ryska revolutionerna. Men då pratar vi inte om de utbildade medelklassfeminister som framträdde i samband med revolutionerna, utan om vanliga arbetarklasskvinnor och andra underklasskvinnor som gjorde uppror mot förtrycket av deras klass. De kvinnor i Paris, antingen

halvproletära eller från underklassen, som startade den franska revolutionen 1789 gjorde till en början uppror på grund av brödfrågan, och inte på grund av kvinnoförtrycket, även om den kampen växte fram naturligt under revolutionens gång.

”Förhindrade från att rösta och från de flesta folkliga föreningar, kunde kvinnor, och det gjorde de, spela en väldigt viktig roll i uppror, särskilt de som skedde i oktober 1789, den 10 augusti 1792, och framför allt upproren under våren 1795 (kända som upproren under germinal och prairial år 3, enligt namnen på månaderna i den revolutionära kalender som introducerades år 1792). Kvinnorna, även de mest radikala, krävde sällan rösträtt, betingade som de var av sjuttonhundratalets könsåtskillnad, som placerade män i den ’offentliga sfären’ och kvinnor i den ’privata sfären’. De skapade faktiskt folkliga kvinnoföreningar, varav det mest berömda var Sällskapet för revolutionära republikanska kvinnor; men denna klubb existerade bara mellan maj och oktober 1793. Men som historiker som Dominique Godineau och Darlene Levy påpekar betydde detta inte att kvinnorna inte delade männens politiska och ekonomiska program. Kvinnorna stöttade, och till och med uppmuntrade, män till handling. De satt på åhörarläktarna i de folkliga föreningarna; de skapade till och med sitt eget politiska utrymme utanför brödbutiker, på marknader och gator.” (*Den franska revolutionen, 1787-1799. Folket och den franska revolutionen*, av professor Gwynne Lewis)

En revolution skakar samhället på djupet, frigör känslor och strävanden som under lång tid dämpts upp inom massorna och de förtryckta skikten. Kravet på kvinnans frigörelse fick därför en brännande aktualitet. Men detta krav förstods på olika sätt av olika tendenser, som i sista hand baserade sig på olika klassintressen. Det var ingen tillfällighet att det var kvinnorna i det fattiga proletariatet och halvproletariatet i Paris som visade vägen. Det var det mest förtryckta skiktet i samhället, som blev tvungna att bära bördan av massornas lidande. Dessutom hade de inga erfarenheter av politisk kamp eller organisationer, och kom in på scenen utan att hindras av några fördomar. I jämförelse med detta var männen mer försiktiga, tveksamma och ”legalistiska”. Denna kontrast har vi sett många gånger sedan dess. I otaliga strejker där kvinnor har varit inblandade, har de konsekvent visat mycket mer kampvilja, drivkraft och mod än männen. Typiskt nog var det på grund av klassfrågor – brödfrågan – som dessa kvinnor började röra sig. Detsamma gällde över hundra år senare i Petrograd.

Vid varje viktig vändning under den franska revolutionen – åtminstone i dess tidiga stadier – tog kvinnorna ur de lägre klasserna täten. I oktober 1789, medan herrarna i den konstituerande församlingen pratade i all oändlighet om reformer och konstitutioner, började Paris fattiga kvinnor – fruar till fiskare, tvätterskor, sömmerskor, butiksflickor, tjänare och arbetarfruar spontant att göra uppror. Dessa kvinnliga *sansculottes* organiserade en demonstration och gick till stadshuset i Paris för att kräva billigare bröd. De fick männen att marschera till Versailles och komma tillbaka med kungen och drottningen (de gjorde ingen åtskillnad mellan dem – om något så var den ”österrikiska kvinnan” mer hatad än sin man) under nära nog husarrest. Scenen beskrivs på ett bra sätt av George Rudé:

”Vid det här laget hade kvinnorna börjat hjälpa till. Brödkrisen var särskilt deras egen, och från denna stund var det kvinnorna snarare än männen som spelade den ledande rollen inom rörelsen. Den 16 september noterade Hardy att kvinnor hade stoppat fem vagnar lastade med spannmål vid Chaillot och fört dem till Hôtel de Ville i Paris. Mitt på dagen den 17 september hade Hôtel de Ville belägrats av arga kvinnor som klagade på bagarnas uppförande; de togs emot av Bailly och kommunrådet. ’Ces femmes [skrev Hardy] disaient hautement que les hommes n’y entendaient rien et qu’elles voulaient se mêler des affaires’ [’Dessa kvinnor förkunnade högljutt att män inte förstod någonting och att de skulle lösa saken själva’.] Nästa dag var Hôtel de Ville återigen belägrat, och saker blev utlovade. Samma kväll såg Hardy kvinnor överfalla och plundra en vagnslast spannmål i Place des Trois Maries och eskortera det till det lokala distriktets högkvarter. Denna rörelse skulle komma att fortsätta både före och efter den politiska demonstrationen den 5 oktober.” (George Rudé, *The Crowd in the French Revolution*, s. 69)

Och igen:

”Därefter började kvinnorna sammanstråla på Hôtel de Ville. Deras första mål var att skaffa bröd, det andra förmodligen att skaffa vapen och ammunition till sina män. En textilhandlare som

passerade förbi den gamla saluhallen vid halv nio såg grupper av kvinnor stoppa främlingar på gatan, och tvinga dem att följa med dem till stadshuset, 'où l'on devait aller pour se faire donner du pain' ['dit man ska gå för att få sig lite bröd']. Vakterna avväpnades och deras vapen gavs till männen som följde efter kvinnorna och hejade på dem. Ett annat ögonvittne, en kassör på Hôtel de Ville, beskrev hur ett stort antal kvinnor med män bland sig, vid ungefär halv tio-tiden rusade upp för trapporna och bröt sig in i samtliga kontor i byggnaden. Ett vittne sade att de bar käppar och pikar, medan en annan insisterade på att de var beväpnade med yxor, kofötter, påkar och muskötter. En kassörska som var dumdristig nog att protestera mot inkräktarna, fick höra 'qu'ils étaient les maîtres et les maîtresses de l'Hôtel de Ville'. I sin jakt på vapen och krut rev demonstranterna sönder dokument och kontoböcker, och en bunt med hundra 1000 livres-sedlar från Caisse des Comptes försvann från ett skåp. Men deras mål var varken pengar eller byten: stadens skattmästare berättade för polisen senare att strax över 3,5 miljoner i kontanter och sedlar lämnades orörda; och de försvunna sedlarna återlämnades orörda några veckor senare. Efter att ha ringt i klockan från tornet drog sig demonstranterna tillbaka vid elvatiden till Place de Grève utanför.

Det var i detta skede som Maillard och hans *volontaires* (frivilliga) anlände till platsen. Enligt hans redogörelse hotade kvinnorna Bailly och Lafayette till livet. Vare sig det var för att undvika en sådan katastrof eller endast för att främja de politiska målen hos 'patrioterna', lät sig Maillard övertalas till att leda dem under den nitton kilometer långa marschen till Versailles för att göra en begäran till kungen och församlingen om att tillhandahålla bröd till Paris. När de under tidig eftermiddag gav sig av, förde de bort kanonen från Châtelet och [skrev Hardy] tvingade kvinnor av alla slag och skick – 'même des femmes à chapeau' – att gå med dem." (George Rudé, *The Crowd in the French Revolution*, s. 74-75)

Detta är ett utmärkt exempel på hur arbetarkvinnorna i Paris förstod kampen. Frustrerade och otåliga med sina mäns passivitet kastade de sig in i kampen med en fantastisk energi som sopade undan allt som stod i dess väg. Men inte vid något tillfälle såg de kampen som en kamp mellan kvinnor och män, utan som en kamp för hela den fattiga och exploaterade klassen mot de rika förtryckarna. De började med ekonomiska krav ("bröd"), och demonstrerade till stadshuset, och – som vi redan har sett – dök under vägens gång ett nytt krav upp nästan av sig självt: kravet på vapen. Målet var att få männen att skämmas tillräckligt för att gå till handling – och med detta lyckades kvinnorna i Paris alldeles utmärkt, och räddade revolutionen.

Massorna intåg på den politiska scenen är det viktigaste och mest grundläggande inslaget i varje revolution. Detta gäller särskilt kvinnorna. Under den franska revolutionen nöjde sig inte kvinnorna på något sätt med att lämna politiken till männen. I Paris bildades den pro-jakobinska Citoyennes Républicaines Révolutionnaires (Revolutionära republikanska kvinnliga medborgare), som bar en uniform med rödvitrandiga pantalonger och röda frihetshättor och bar vapen på sina demonstrationer. De krävde att kvinnor skulle få rösta och ha rätt att inneha republikens högsta civila och militära tjänster – det vill säga kvinnors rätt till fullständig politisk jämlikhet med män, och rätten att strida och dö för revolutionens sak.

Men revolutionen själv kännetecknades av en ständig kamp mellan partier och tendenser. Dessa partistridigheter återspeglade i grund och botten kampen mellan olika klasser. Girondisternas fraktion representerade den del av borgerligheten som fruktade massorna och strävade efter att få fram ett avtal med kungen. Dessa klassmotsättningar – som antog en särskilt bitter form under den franska revolutionen – påverkade också kvinnofrågan på ett grundläggande sätt.

Girondisternas kvinnliga aktivister – varav vissa faktiskt hade ganska avancerade åsikter i fråga om kvinnors formella rättigheter – ställde frågan på ett annat sätt än de kvinnliga *sansculotterna* – som sarkastiskt benämndes *tricoteuses* (stickarna) av fientliga historiker på grund av deras vana att sitta och sticka medan aristokraternas avhuggna huvuden föll ned i korgen. Kvinnorna inom de fattiga klasserna i Paris drevs utan tvekan av en stark revolutionär anda, klassmedvetenhet och ett innerligt hat mot de rika. Girondistkvinnorna, som kom från den privilegierade medelklassen och borgerliga familjer, hade inte samma omedelbara

intressen som de kvinnor som kom från Paris fattiga distrikt.

Girondisterna fick igenom en lag om skilsmässa, vilket utan tvekan var ett framsteg för kvinnor. Men de girondistiska kvinnorna lade stor vikt vid kvinnors rätt till egendom. På den franska revolutionens tid var ett sådant krav knappast någon viktig fråga för de flesta kvinnor, av den enkla anledningen att varken de eller deras män ägde någon egendom. Sansculottekvinnorna, som hade spelat en sådan framträdande roll i revolutionen, motsatte sig den ”heliga äganderätten” eftersom de förstod revolutionen från sitt eget klassperspektiv.

De var fientligt inställda till den välbärgade borgerligheten, även när de bar de röda revolutionshättorna, och strävade instinktivt efter en republik där alla män och kvinnor skulle vara verkligt jämlika – inte bara lika inför lagen – med andra ord strävade de efter ett klasslöst samhälle, en värld utan rika och fattiga. Nu vet vi att det var ett omöjligt mål vid den tidpunkten. Produktivkrafterna, som utgör den materiella förutsättningen för socialism, hade ännu inte utvecklats till en nivå där detta skulle vara möjligt. Den franska revolutionen hade av nödvändighet en borgerlig klasskaraktär. Men detta var inte på något sätt tydligt för de massor som så entusiastiskt slöt upp bakom revolutionen, och som befäste sin seger med sitt eget blod. De kämpade inte för att ge makten till borgerligheten – oavsett om de var män eller kvinnor, utan för att försäkra rättvisa för sin egen klass.

Uppmaningar om att förena alla kvinnor oavsett samhällsklass, fick inget gehör alls inom arbetarklasskvinnornas massor, som kämpade sida vid sida med sina män för ett mer rättvist samhälle.

Klassuppdelning bland suffragetterna

De tidiga åren när Labourpartiet växte fram i Storbritannien var en tid av intensiv jäsning inom arbetarklassen och också bland kvinnor. Den nya fackföreningsrörelsen föddes i slutet av 1800-talet i en rad stridbara strejker, som väckte de oorganiserade arbetarna – delar av klassen som aldrig tidigare hade varit engagerade. Vissa av dem drog in arbetarklasskvinnor, exempelvis den berömda strejken bland de kvinnliga arbetarna på en tändsticksfabrik. Marx dotter Eleanor spelade en väldigt aktiv roll i denna och andra strejker vid den tidpunkten.

Bland medelklasskvinnor växte stödet för rösträtt (*suffrage* på engelska). Dock var suffragetterna, som kom från medelklassen, enbart intresserade av formell jämlikhet – och skulle ha varit helt nöjda med att bara få igenom rösträtt för kvinnor som ägde egendom – alltså för kvinnor ur deras egen klass. Låt oss komma ihåg att det var många män som inte heller kunde rösta vid den tiden. Händelserna skulle emellertid snart visa den borgerliga feminismens reaktionära karaktär. Den visade sig fientlig till arbetarklassens sak – oavsett om det handlade om dess män eller dess kvinnor.

I en artikel om Sylvia Pankhurst påpekar Jen Pickard mycket riktigt att:

”Pankhurstfamiljens namn är synonymt med kampen för kvinnlig rösträtt, men det som skiljde Sylvia Pankhursts inställning från hennes mamma Emmelines och hennes systers Christabels var klassfrågor. Detta gjorde, på 1920-talet, efter nästan tjugo år av kamp, att Emmeline ställde upp som kandidat till parlamentet för Torypartiet medan Sylvia blev en av grundarna till det brittiska kommunistpartiet.”

Women's Social and Political Union (WSPU) bildades år 1903 som en följd av Labourpartiets tvekan i frågan om kvinnlig rösträtt, och var den ledande stridbara organisationen i kampen för kvinnlig rösträtt. WSPU växte snabbt och 1907 hade den 3000 avdelningar, och organiserade lärare, butiksbiträden, kontorister, sömmerskor och textilarbetare. Deras tidning *Votes to Women* sålde 40 000 exemplar i veckan. De kunde fylla det stora konserthuset Royal Albert Hall och organiserade en demonstration där 250 000 personer deltog i Hyde Park. Dess medlemskap och politiska inriktning kontrollerades hårt av Emmeline Pankhurst och hennes döttrar Christabel och Sylvia. Sylvia Pankhurst bröt senare med organisationen.

År 1911, samtidigt som den liberala Asquith-regeringen utlovade självstyre för Irland, förde den även fram utsikten om rösträtt för (besuttna) kvinnor. Men liberalerna svek båda sina löften. När suffragetterna tillgrep direkta aktioner för sin sak möttes de av brutal repression: misshandel, gripanden och brutal tortyr i form av tvångsmatning. Denna kampanj organiserades främst av medelklasskvinnor. Men taktiken att slå sönder fönster, som förespråkades av den borgerliga flygeln inom suffragetterna, ledde ingenstans. Den härskande klassen förblev oförsonliga motståndare till den kvinnliga rösträtten.

Den verkliga vägen framåt för rörelsen för kvinnors rättigheter skulle ha varit att etablera kontakt med arbetarrörelsen, som vid den tiden var involverad i en bitter kamp mot kapitalistklassen. Detta var en tid av ökande klasskamp i Storbritannien, då både hamnarbetarna och transportarbetarna gick ut i masstrejk. ”Liberalen” Asquith skickade soldater för att bryta en gruvarbetarstrejk i södra Wales. En del av kvinnorrörelsen försökte att göra detta med viss framgång. Sylvia Pankhurst valde att börja agitera och sprida propaganda bland arbetarklasskvinnorna i Londons East End.

I Bermondsey i södra London fick strejkande kvinnor från en matfabrik sällskap av 15 000 andra som arbetade på fabriker och verkstäder i närheten på ett massmöte i Southwark Park. De krävde löneökningar – och kvinnlig rösträtt. Detta var vägen framåt: att använda klasskampsvapnet för att koppla samman kampen för ekonomiska krav med politiska krav, särskilt kravet på kvinnlig rösträtt.

De olika synsätten på klass ledde till en splittring inom suffragetterrörelsen – och också inom Pankhurstfamiljen. I januari 1914, några månader innan kriget, uppmanades Sylvia att komma till Paris för ett möte med sin mor Emmeline och syster Christabel. I sin bekväma exil i Paris mådde Christabel utmärkt, medan Sylvia var sliten efter att ha suttit i fängelse och hungerstrejkat. I skarp kontrast till den klasståndpunkt som Sylvia Pankhurst förespråkade, betonade hennes syster Christabel att WSPU skulle vara oberoende från alla partier som inkluderade män. Christabel krävde att East London Federation skulle uteslutas ur WSPU. Det vill säga, hon krävde att arbetarklasskvinnorna skulle utvisas ur suffragetterrörelsen.

Denna medelklassnobb hävdade att East London Federation hade en demokratisk struktur och förlitade sig för mycket på arbetarklasskvinnor. Det verkar som att deras mor försökte kompromissa, men Christabel var orubblig och krävde en ”fullständig brytning”. Således tvingades East London Federation att i januari 1914 bryta sig loss från WSPU och bilda en separat organisation – East London Federation of Suffragettes (ELFS). Detta visar tydligt vilken inställning medelklassfeminismen har till arbetarklassen. Jen Pickard förklarar: ”Splittringen i WSPU var en återspeglning av en allmän polarisering i det brittiska samhället. Mellan 1911 och 1914 var varje viktig del av arbetarklassen (hamnarbetare, transportarbetare, järnvägsarbetare, ingenjörer) involverade i strejker. Även bland WSPU:s medlemmar, som fängslades och tvångsmatades, var det kvinnorna ur arbetarklassen som fick de värsta förhållandena och behandlades sämst.”

Även här var klassfrågan grundläggande. Splittringen inom suffragetterrörelsen visar de borgerliga feministernas verkliga inställning till arbetarklassens kvinnor, socialism, och arbetarrörelsen. Här kan vi se vad uppfattningen om ”män mot kvinnor” kan leda till. Bara några månader efter splittringen, år 1914, satte det första världskriget stopp för klasskampens utveckling i Storbritannien. ”Suffragettebellerna” Emmeline och Christabel förvandlades snart till de mest rabiata socialchauvinister. Namnet på WSPU:s tidning ändrades från *Votes to Women* till *Britannia*. Dess nya motto var ”Kung, fosterland, frihet”.

Detta var ett fullständigt och skamligt svek av kvinnosaken. Det visar den borgerliga feminismens verkliga klasskaraktär, och den avgrund som skiljer den från arbetarklassen och socialismen. Trots sina radikala fraser och demagogi var de ändå i sista hand beredda att gå samman med männen inom sin egen klass – härskarklassen – mot proletariats män och kvinnor: de som fick slåss, dö och lida medan de satt och viftade med flaggan från sina

bekväma och trygga medel- och överklasshem. Historien upprepar sig alltid i detta hänseende.

Sylvia Pankhurst hedras av att hon motsatte sig kriget – dock från en förvirrad pacifistisk utgångspunkt – och drev en kampanj på fabrikerna för att få lika lön för de kvinnor som kommanderats in i vapen- och teknikindustrin för att ersätta männen som tagits ut till fronten. Hon publicerade ett dokument som hette *Workers' Dreadnaught* (ung. Arbetarnas slagskepp) och anslöt sig senare till Kommunistpartiet, där hon antog ultravänsteristiska åsikter. Hennes förståelse av marxismen var väldigt begränsad, men hon gjorde i alla fall ett försök att utveckla en klasständpunkt. År 1918 fick brittiska kvinnor rösträtt om de var äldre än trettio år. Detta var inte ett resultat av suffragetternas taktik, utan en bieffekt av den ryska revolutionen och den revolutionära oro som följde det första världskriget, vilket skakade den brittiska härskarklassen och tvingade dem till att göra eftergifter. Återigen visar sig reformer endast vara en bieffekt av revolution.

Kvinnorna under den ryska revolutionen

Arbetarkvinnornas roll blev återigen tydlig i Ryssland i februari 1917. Tsaren störtades av en revolution som började på Internationella kvinnodagen, när Petrograds arbetarkvinnor bestämde sig för att strejka och demonstrera, trots de lokala bolsjevikernas avrådan, vilka fruktade att det skulle ske en massaker. De drogs ut i kamp av sin proletära klasskänsla, sopade alla invändningar åt sidan och inledde revolutionen. Kvinnor som Alexandra Kollontaj spelade en framträdande roll i den bolsjevikiska revolutionen.

Oktoberrevolutionen gav kvinnor rättigheter som de aldrig hade haft – långt mer omfattande rättigheter än i något annat land i världen.

Bolsjevikerna stod för kvinnans frigörelse och en omvandling av familjen. Det urgamla patriarkala systemet hade funnits i byarna sedan urminnes tider, och trälom och förtryck var det enda liv som bondkvinnor kände till. Före revolutionen var det lagligt för en man att slå sin fru. Bolsjevikerna gav kvinnor samma rättsliga status som männen hade genom lagen om giftermål, familj och förmyndarskap som stiftades i oktober 1918. Barn som föddes utanför äktenskapet fick samma rättigheter som de som föddes i familjer där föräldrarna var gifta.

Internationella kvinnodagen i Petrograd 1917.

Det blev möjligt att begära skilsmässa när man ville och abort legaliserades. Principen ”lika lön för lika arbete” lagfästes. Bolsjevikiska kvinnogrupper spred nyheten om revolutionen bland kvinnor, inrättade undervisning för politisk skolning och läs- och skrivkunighet för arbetar- och bondkvinnor, och bekämpade prostitution.

Under det blodiga inbördeskrig som följde på oktoberrevolutionen anmälde sig ett stort antal

kvinnor som frivilliga till den Röda Armén, även fast det inte fanns något krav på dem att göra det. Uppskattningsvis hade mellan 50 000 och 70 000 kvinnor gått med i Röda Armén år 1920. Bara det visar hur stort stöd bolsjevikerna hade fått bland kvinnor.

Lenin fäste stor vikt vid kvinnans frigörelse, och betonade behovet att befria kvinnor från hushållsarbete så att de kunde delta fullt ut i driften av samhället. Men bolsjevikernas förmåga att lösa livets materiella problem begränsades enormt av den extremt låga nivån på produktivkrafternas utveckling. Som Marx förutspådde: ”I alla samhällen där nöden är allmän kommer hela den gamla smörjan att dyka upp på nytt.”

En verklig kvinnofrigörelse kan bara uppnås när arbetarklassen världen över frigör sig själv. Socialismen kommer att möjliggöra den mänskliga personlighetens fria utveckling, och upprättandet av verkligt mänskliga förhållanden mellan män och kvinnor, fria från brutal extern press, vare sig den är social, ekonomisk eller religiös. Men ett sådant samhälle förutsätter en nivå av ekonomisk och kulturell utveckling som är på en högre nivå än de mest utvecklade kapitalistiska länderna.

På grund av den utbredda underutvecklingen fanns det inga sådana förutsättningar i Ryssland 1917. Trots de enorma framsteg som revolutionen möjliggjorde, försämrades därför kvinnornas position i Ryssland återigen, först under stalinismen, och sedan i ännu högre grad av kapitalismens återinförande. Kvinnornas situation i Ryssland och Östeuropa är nu värre än någonsin. Detta borde inte förvåna någon. På en kapitalistisk grundval kan inga framsteg göras i Ryssland eller någon annanstans.

Vi kommer att få se många fler situationer som liknar Ryssland 1917 i framtiden. Kvinnor kommer att spela en viktig roll i kapitalismens störtande och socialismens uppbyggande. Men återigen är det framför allt en fråga om arbetarklassens kvinnor, som kämpar för sin egen frigörelse – och för frigörelsen av hela arbetarklassen. Arbetarkvinnor och -män utvecklar klassmedvetande och självförtroende genom att delta i klasskampen. Genom att kämpa för att förändra samhället kommer män och kvinnor också att förändra sig själva. Vi kan se hur arbetarna under varje strejk reser sig till nya höjder, kastar av sig den gamla underdåniga mentaliteten och visar en bestämdhet och kreativitet som de aldrig visste att de hade inom sig. Detta stämmer i långt högre grad under en revolution!

Detta är det enda sättet att åstadkomma verklig befrielse – inte bara för kvinnor, utan för alla kvinnor och män. I själva verket är det ena inte möjligt utan det andra. Vi strävar inte bara efter befrielsen av den ena eller andra gruppen, utan av hela mänskligheten. Detta innebär inte alls att kvinnor måste åsidosätta kampen för omedelbara förbättringar. Vi måste kämpa för varje åtgärd, oavsett hur liten den är, som bidrar till att förbättra kvinnors position i samhället, och bekämpa fördomar och diskriminering av alla slag. Arbetarrörelsen måste ställa sig i första ledet i denna kamp.

Kvinnornas frigörelse och socialismen

De borgerliga revolutionerna i det förflutna förkunnade ”människans rättigheter”, men uppnådde i praktiken aldrig jämlikhet för kvinnor. Faktum är att kvinnors framsteg under kapitalismen till en del har varit en bieffekt av klasskampen och till en annan följd av kvinnornas förändrade roll inom produktionen. Vissa politiska rättigheter har vunnits i de utvecklade kapitalistiska länderna (en minoritet av världen), men en verklig frigörelse har inte uppnåtts och kan aldrig uppnås på kapitalismens grundval.

Så tidigt som 1848 lyfte Marx och Engels kravet om den borgerliga familjens avskaffande. Men de insåg att familjen inte kunde avskaffas på en gång. Detta krav kan inte uppnås om det inte finns en materiell grundval för det. Det kan bara uppnås genom kapitalismens störtande och upprättandet av ett nytt samhälle på grundval av en harmonisk och demokratisk plan för produktionen, där hela samhället deltar i de gemensamma administrativa uppgifterna.

När produktivkrafterna befrias från kapitalismens och nationalstatens tvångströja, kommer det att bli möjligt att nå oanade nivåer av ekonomisk välfärd. Den gamla mentaliteten som bygger på rädsla, vinstbegär, avund och girighet kommer att försvinna i samma utsträckning som de materiella förutsättningarna som gav upphov till den avskaffas.

Vägen kommer att ligga öppen för en radikal omvandling av våra levnadsförhållanden, och därigenom en omvandling av relationerna mellan män och kvinnor, och hela vårt sätt att tänka och handla. Utan ett sådant jättesteg kommer allt prat om att förändra människors karaktär och psykologi bara att vara tomt prat och bedrägeri. Det samhälleliga varat bestämmer medvetandet.

Klasssamhällets barbari, med dess inriktning på själviskhet, egoism och likgiltighet inför mänskligt lidande, är en kvarleva från slaveriet. Arbetarklassen själv är inte immun mot pressen från det borgerliga samhället, dess så kallade moral, hyckleri och allmänna rutenhet. Reaktionära åsikter om kvinnor kan även hittas i arbetarrörelsens led och är ett gift som måste bekämpas med näbbar och klor.

Vi står för ett nytt samhälle baserat på fullständig jämlikhet mellan män och kvinnor. Även om det aldrig kommer att vara möjligt att skapa detta nya samhälle under förhållanden av kapitalistiskt barbari, måste vi åtminstone sträva efter en verkligt proletär moral och sträva efter att rensa rörelsen på reaktionära attityder som står i vägen för enhet mellan arbetarklassens män och kvinnor.

Å ena sidan är det nödvändigt att förstå att varje förbättring under kapitalismen kommer att ha en ofullständig, förvrängd och instabil karaktär, och ständigt hotas av systemets kris och tillståndet av allmän försämring och det sociala, moraliska och kulturella förfallet. Å andra sidan är det nödvändigt att koppla samman kampen mot kvinnoförtrycket med arbetarklassens kamp mot kapitalismen. Det är den enda väg som kan leda till seger.

Alla psykologiska trauman från det gamla samhället med dess själviska beräkningar, girighet och egenkärlek kommer inte att försvinna över en natt – inte ens när kapitalismen väl har störtats. Det är oundvikligt att det kommer att ta en del tid innan all gammal smörja slutligen försvinner. Men redan från början kommer relationerna mellan män och kvinnor att börja förbättras. Den fruktansvärda ekonomiska press som fördärvar liv och förvränger alla mänskliga relationer kommer att avskaffas nästan omedelbart med införandet av ordentliga jobb, bostäder och utbildning åt alla.

En demokratisk socialistisk produktionsplan kommer att skapa förutsättningar för att alla ska kunna delta i samhällets styre. Detta kommer, bland annat, att upphäva den gamla inåtvända familjen och den atomiserade individen, och skapa förutsättningarna för framväxten av en helt annan psykologi, som är förankrad i de nya, fria och mänskliga relationerna.

Klasssamhällets avskaffande – och till slut den slavmentalitet som flödar ur klasssamhällets smuts – kommer att leda till skapandet av en ny man och en ny kvinna: fria människor som är i stånd att leva tillsammans i harmoni, som verkligt befriade personer, fria från den gamla slavpsykologi som handlar om att äga. När man frigjort män och kvinnor från den förödmjukande jakten på materiella ting, som förvrider och fördärvar människors liv, kommer det för första gången att vara möjligt för människor att relatera till varandra som människor. Fria från alla externa tvång, egoistiska beräkningar eller förödmjukande beroenden, kommer förhållandet mellan män och kvinnor kunna utvecklas fritt och blomstra på grundval av en verklig jämställdhet.

Original: [Women and the Struggle for Socialism](#)

Krossa kapitalismen! Krossa kvinnoförtrycket!

Internationella Marxistiska Tendensen (IMT)

Revolution 8/3 2018

Världen över står kampen mot kvinnoförtryck på dagordningen. I dag – på internationella kvinnodagen – har strejk utropats i flera länder och i många fler äger demonstrationer, manifestationer och möten rum.

Under de senaste åren har vi sett enorma rörelser för kvinnors rättigheter, till exempel när Trump svors in, i Polen mot strängare abortlagar, rörelsen mot våld mot kvinnor i bland annat Argentina och Mexiko, och många andra. Vi har också sett hur den katolska kyrkans reaktionära idéer har besegrats på Irland i frågan om samkönade äktenskap. Allt detta är tecken på att det pågår en allmän radikaliseringsprocess i samhället. Arbetare, och särskilt ungdomar, har börjat agera för att förändra sina liv och tar till kamp mot alla former av förtryck och diskriminering.

Kapitalismens kris har fått allvarliga konsekvenser för kvinnors levnadsvillkor. I alla länder har regeringar genomfört systematiska nedskärningar inom välfärden – i barnomsorgen, äldreomsorgen och så vidare – vilket ökar bördan för kvinnor, eftersom de traditionellt bär ansvaret för att ta hand om barn, gamla och svaga. Lönerna, som redan är lägre för kvinnor än för män, skärs ner ytterligare. Dessutom innebär uppsägningar och osäkra anställningar försämrade levnadsförhållanden och ökad osäkerhet för arbetarklassen, vilket slår oproportionerligt hårt mot kvinnliga arbetare. Detta gör det i sin tur svårare för kvinnor att bli ekonomiskt oberoende av sina män och lämna våldsamma relationer.

Problemen kvinnor står inför har inte "bara" en materiell karaktär. Rättsväsendet genomsyras av förtryck. Kvinnor möts av diskriminerande lagar mot abort, och i likhet med andra förtryckta grupper behandlas man generellt sett inte som jämlikar.

Kvinnoförtrycket förstärks av den härskande klassen genom ideologi, genom massmedia, utbildningssystemet och så vidare.

Det är också en fråga om våld mot kvinnor och sexuella trakasserier. I Pakistan våldtas flickor och kvinnor mördas i hedersrelaterat våld. I USA kommer 1 av 6 kvinnor att ha överlevt våldtäktsförsök eller fullbordad våldtäkt i sina liv, medan 99 procent av förövarna går fria.

Dessa problem står kvinnor inför och kämpar mot. Över hela världen har kvinnor – och män – gått ut på gatorna för att bekämpa förtryck, fördomar och sexism. Detta är väldigt positivt, och speglar ett uppvaknande och en radikaliseringsprocess. Det ställer frågan: hur bekämpar vi förtryck och ojämlikhet på bästa sätt?

IMT stödjer alla krav på jämlikhet. Vi kämpar mot förtryck av kvinnor och andra grupper. För oss kan kampen för kvinnans frigörelse däremot inte skiljas från kampen mot kapitalismen, eftersom förtryck är en inneboende del av klassamhället och kan därför endast bekämpas som en del av klasskampen i stort.

Det var den socialistiska internationalen som år 1910 utropade den 8 mars som internationella kvinnodagen – en dag för arbetarkvinnornas krav. På den tiden var en av huvudfrågorna kvinnlig rösträtt. Överklassens och småborgerlighetens kvinnor, som ledde kvinnorörelsen på den tiden, såg kampen för kvinnlig rösträtt som ett självändamål, medan arbetarrörelsen såg det som ett sätt att kämpa för verklig jämlikhet och alla kvinnors frigörelse. Det var därför som initiativtagarna till 8 mars underströk att det var arbetarkvinnornas dag.

För överklasskvinnorna var kampen för jämlikhet en kamp för att ta del av överklassmännens privilegier: rätten att bli advokat, läkare, statsminister eller vd. Naturligtvis försvarar vi kvinnors rätt att bli alla dessa saker, men samtidigt vet vi att det inte förändrar någonting för de allra flesta kvinnor. Margaret Thatcher i Storbritannien och Angela Merkel i Tyskland har

inte gjort det bättre för kvinnor – tvärtom. På samma sätt skulle inte Hillary Clinton, om hon hade blivit president, ha förändrat saker till det bättre för kvinnor i USA, eller för den delen för kvinnor i de länder som utsatts för USA-imperialismens interventioner.

Kvinnliga politikere, vd:ars och akademikers karriärer bygger på det lågavlönade arbete som görs åt dem av kvinnor som städar, lagar mat och uppfostrar deras barn. Kvinnorna i samhällets elit är helt för jämlikhet så länge man inte ställer krav på höjda löner och förbättrade villkor för de lågavlönade kvinnliga arbetare som gör deras karriärer möjliga.

Stora framsteg har gjorts sedan den första internationella kvinnodagen 1910. I många länder har kvinnor vunnit rösträtt, rätt till utbildning, lagstiftning som förbjuder våld mot kvinnor, och många länder har också lagar om lika lön för lika arbete. Och ändå har vi inte verklig jämlikhet. I de länder som har uppnått full jämställdhet i lagböckerna finns det fortfarande våld och förtryck, och över hela världen tjänar kvinnor fortfarande betydligt mindre i lön än män. Formell jämlikhet tar inte itu med de grundläggande orsakerna och kommer inte i sig att kunna lösa problemet. Förtryck har sina rötter i klassamhället, liksom våld, sexism och fördomar.

Kapitalismen är ett system som bygger på utsugning av arbetarklassen. Ett litet skikt i samhällets topp berikar sig genom arbetarnas obetalda arbete. De kan bara behålla makten genom att söndra och härska: de försöker splittra arbetarna genom att använda nationalitet, religion, sexuell läggning, kön och allt annat de kan hitta. Genom medierna gör de vad de kan för att sprida hat och chauvinism. Vi kan bara bekämpa detta genom arbetarklassens enhet och arbetarklassens kampmetoder, det vill säga demonstrationer, strejker och massmobilisering.

Kapitalismen befinner sig i en återvändsgränd. Den erbjuder ingen väg framåt för arbetarna och ungdomen. I dag är hälften av världens rikedom koncentrerad i händerna på bara åtta personer. Problemet är inte att dessa åtta superrika är män – problemet är ett system som koncentrerar rikedom i färre och färre händer medan majoritetens liv försämras.

Detta dödläge i samhället skapar en utbredd ilska och frustration. I land efter land ser vi att arbetare och ungdomar går ut på gatorna för att protestera. Men dessa protester har antagit en annan karaktär än tidigare. Under efterkrigstidens högkonjunktur fanns det utrymme för reformer. I dag står inga förbättringar inom kapitalismens ramar på dagordningen.

Detta börjar gå upp för folk, inte på ett tydligt formulerat sätt, utan som en allmän känsla av att inte längre kunna leva inom det befintliga samhällets ramar. Protesterna ställer inte bara krav i konkreta frågor utan lyfter också rätten till värdighet och respekt – som vi såg under den arabiska våren, där kvinnor spelade en viktig roll i kampen för att störta Mubarak, och i denna kamp också förändrade förhållandet mellan män och kvinnor.

Det är ett säkert tecken på att saker håller på att förändras när de mest förtryckta skikten, såsom kvinnor, börjar röra sig och tar plats vid kampens frontlinjer. Den kapitalistiska krisen undergräver den gamla stabiliteten. Samhället vittrar sönder och därmed förfaller också kulturen. Den härskande klassen försöker desperat hålla fast vid makten, och förlitar sig därför i allt högre grad på sexism, rasism och andra typer av splittrande gift. Men kapitalismen kommer inte att försvinna av sig själv. Den måste störtas genom en socialistisk revolution.

En socialistisk revolution skulle införa en demokratiskt planerad ekonomi som skulle lägga den materiella grunden för att göra slut på ojämlikhet och förtryck. I en planerad ekonomi skulle välståndet som skapas vara till nytta för majoriteten, inte för de få. Arbetstiden skulle omedelbart sänkas, för att ge alla människor tid att delta i samhällsbygget. De nödvändiga resurserna skulle ges till välfärden, och man skulle inrikta forskning och resurser på att eliminera hushållsarbetets börda, genom att till exempel tillhandahålla förskolor, sjukvård, utbildning, billiga och högkvalitativa samhälleliga restauranger, städning, tjänster med mera.

Detta skulle lägga den materiella grunden för kvinnor och män att på riktigt bli fria att fullfölja sin potential som människor utan några materiella hinder. När den materiella grunden för ojämlikhet och förtryck avlägsnas, kommer grunden för chauvinism, sexism, och så vidare att börja tyna bort och äntligen försvinna.

Kampen för kvinnors rättigheter, kampen för jämlikhet, är en kamp för hela mänsklighetens befrielse, en kamp för den socialistiska revolutionen!

Original: [Fight women's oppression, fight capitalism! International Marxist Tendency statement, March 8](#)